

POLITSEILEHT

Postiraamatukogu

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 12 (326)

24. märtsil 1928 a.

VIII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas . . . . . Kr. 10.—
                   poolaastas . . . . . „ 5.—
                   veerandaastas . . . . . „ 2.50

Siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
 aastas . . . . . Kr. 8.—
 poolaastas . . . . . „ 4.—
 voorandaastas . . . . . „ 2.—

Üksik number maksab 25 senti.

Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek.	Kr. 40.—	1/4 lehek.	Kr. 10.—
1/2 „	20.—	1/8 „	5.—
1/3 „	13.50	1/16 „	2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75% o, tekstis 100% o kallim.

Aadressi muutmine 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) E. Aron, Naispolitsei korraldamisest Eestis. 2) Ameerika Ühisriikide politseist. 3) Sündmuste ettekandmisest. 4) Võitlus kelmuste vastu ärialal. 5) Naised juhusteotsijatena. 6) Maadlusmatist. 7) Ametlik osa. 8) Küsimusi ja kostmisi. 9) Kuulutusi.

Naispolitsei korraldamisest Eestis.

E. Aron.

Välisriikides, kus politseis ka naised tegutsevad, on tunnustatud tõde, et naispolitsei ei ole tekkinud teoreetilistel kaalulustel või et arvati, et naised politseiorganisatsioonis kohti peaks leidma, vaid sellepärast, et seda nõudis tegelik elu ning praktika õpetas, et osa politsei funktsioone tuleb panna naistele. Naispolitsei kohta Berliini rahvusvahelise politsei kongressil 1926. a. peetud referaadis tähendas ministeeriumi nõunik Dr. Barck: „Ei saa mingit kahtlust olla, et politsei, see tähendab riikliku eksekutiivvõimu suhted publikuga ja sellega ümberpöörduvalt kodanikkude suhted politseiga on täieliselt muutunud pärast ilmasõja lõppu kõikides maades, kus varem politsei eneses kujutas autoriteetliku riigivõimu väljen-

duse.“ Toonitades, et sarnane arenemine ei ole uudiseks politsei ajaloos ja et hea vahekord publiku ja politsei vahel on esmalt viidud läbi Inglismaa politsei reformiga, jätkab Dr. Barck: „Et, nagu selgub, tahetakse sarnaseid vahekordi, sarnast olukorda viia läbi kõikides maades, ka seal, kus varemalt sellele ei mõeldudki, seejuures püütakse teha seda järjekindlalt ja teadlikult, siis peaks sellest võima järeldada, et naispolitsei organiseerimise vastu enam midagi ei tohiks olla, kus tegelik elu seda nõuab, peaks arvama, et on saanud naispolitsei õitseageg.“ Kuidas tähendatud rahvusvaheline politseikongress suhtus naispolitsei küsimusse, nähtub kongressi poolt vastuvõetud resolutsioonist, kus naiste osavõtt politseitööst tunnustatakse

mitmel alal väga soovitavaks ja kasulikuks kodanikkudele.

Naiste politseiteenistusse võtmist pooldab mitte üksnes politsei tegelaste pere, vaid ka kodanikud, mida tunnustab näiteks üleilmlise naistehääleõiguse eest võitleva liidu kongressi otsus (peetud 1926. a. Pariisis), kus avaldati soovi, et naispolitsei seatakse sisse kõikides nendes riikides, mis kuuluvad ülaltähendatud üleilmlisse liitu. Ka meie III üleriiklik naiskongress (peetud 1925. a.) harutades naispolitsei ellukutsumise küsimust võttis vastu järgmise resolutsiooni:

„Võttes arvesse naispolitsei tööd ja häid kogemusi paljudes vanemates riikides, kus naispolitsei tegutseb juba pikemat aega, ja tema erilist ülesannet, tunnustab III üleriiklik naiskongress hädatarviliseks Eesti naispolitsei nimega politsei hooldajate ametisse seadmise, mõne olemasoleva politseiharu juure ja palub naisorganisatsioonide liitu ühes naiskarskusliiduga samme astuda, et see tegelikult viidaks läbi.“

Kuigi meie politsei korraldusmäärused naispolitsei ellukutsumist ei takista, võib küsimus tekkida, kas meie kitsastes oludes üldse tarvis on naispolitseid ja kas leidub meie politsei organisatsioonis erilisi ülesandeid, kus naispolitsei tegevus otstarbekohasem oleks kui meespolitsei? Sellele küsimusele tuleks vastata küll jaatavalt, kui ka meie politsei tegevust tahetakse vaadelda kui sotsiaalsel tegevust ja sellest minnakse välja, et politsei ülesanne on tegutseda kõigepealt takistavalt kuritegude ja üleastumiste suhtes.

Nagu teada, seisab tähtsam osa naispolitsei tegevusest, kus ta kutsutud ellu, hädaohus olevate naiste ja laste eest hoolitsemises ja nende järelevalves. Ka meil on juhtumusi, kus politseil heakorra ja julgeoleku huvides naiste, laste ja alaealistega tuleb teha tegemist, kuid on ka juhtumusi, kus ta nende heaolu eest hoolitsejana, kaitsjana peab tegutsema. Meil maksvates seadustes on see viimane funktsioon tihti nähtud ette. Nii keelab meie avalikkude ettekannete seaduse (R. T. nr. 43—1923. a.) § 13. lapsi 4 a. vanaduseni avalikkudele ettekannetele kaasa võtta, arvatud välja laste ettekanded ning etendused vabas õhus. Sama seaduse § 11. keelab alaealistele alla 16 a. vanuse (haridusministril on õigus seda

keeldu ka vanemate kooliõpilaste peale laiendada) restoraanides, kabareedes, kohvikutes ja teistes sarnastes ettevõtetes, kus müüakse alkohoolisi jooke kohal tarvitamiseks, pealtvaatajatena ja kuulajatena viibida, samuti astuda üles neil ettekannetel. Ka keelab tähendatud seaduse § 14. alla 16 a. vanuste isikute ülesastumise vanemate või eestkostjate loata. On arusaadav, kui tähtis on ka meil peale sõjaaegses õhkkonnas, kus noorsoo tervisliku seisukorra ja elukommete lodevuse üle seltskond kaebab, just ühiskonna huvides tähendatud seaduse täitmise järelevalve, kuid millele tegelikult pööratakse vähe tähelepanu, olgugi et politsei korrapidaja viibib avalikul ettekandel. Ei ole ka vähema tähtsusega piirituse ja alkohooliste jookide müügi seadusega (R. T. nr. 50—1927. a.) §§ 35 ja 36. ja hoolekande seaduse § 34. politsei peale pandud järelevalve, et alaealistele alla 16 a. ning alg- ja keskkooli õpilastele kooli välismärgiga ei müüduks kangeid jooke ja tubakat, ning alla tähendatud vanuse isikud ei viibiiks alkohooliste jookide müügikohtades.

Ei ole kahtlust, et ka meil naine oma psühholoogiliste omaduste tõttu suudab kaasa aidata välispolitsei laialdaste funktsioonide süvendamise töös ühiskonna, eriti naiste ja laste heaoleku huvides, ja et ta mõjub kaasa humaansete vahekorradate arenemises politsei ja rahva vahel. On teada, et juhuslikult eksiteele sahtunud isikute, eriti naiste ja laste suhtes, politsei karm karistus ja haavav ümberkäimine ei mõju parandavalt, vaid teeb neid maksva korra vastu vaenulikuks ja jultunuks. Seepärast peaks meie politsei organisatsioonis naisel leiduma koht, ning tema ülesannete hulka peaks kuuluma: valve avalikkudel ettekannetel ja lõbusustel; alkohooliste jookide müügi- ja joogikohtades; politsei arestimajas kinni peetavate naiste eest hoolitsemine ja nende järelevalve; aresti all olevate naiste saatmine kohtusse ja tagasi; tarvilisel korral nende läbiotsimine; naisöömajade kontroll ja järelevalve; patrullimine tänavatel, parkides ja avalikkudel platsidel jne.; ettekandmine vastavale politseijuhile juhtumustest, kus on tegemist toore ümberkäimisega lastega või üksikute perekondade halbade elutingimustega; naiste ja laste saatmine arsti juure, kus see vajalik jne.

Et naispolitsei laialdaseks tegevus-

väljaks on suuremad linnad, siis tuleks meil naispolitsei, eeskätt Tallinnas, ellu kutsuda.

Nagu eelpooltoodud naiskongressi resolutsioonist selgub, ei soovita meil naispolitseid iseseisva asutusena näha, vaid et naispolitsei ametisse seataks mõne olemasoleva politseiharu juure. Võttes arvesse, et naispolitseil tuleb täita välispolitsei iseloomu kandvaid funktsioone, oleks soovitatav Tallinna-Harju prefektuuri juures moodustada naispolitsei naiskomissari juhatusel. Et naispolitsei amet-

nikud edukalt võiksid tegutseda, peaks neid hoolikalt valima ja vähemalt keskkooli haridusega ning politsei konstaabli kutsetunnistusega, kuna aga komissaril oleks soovitatav kõrgem haridus, politsei kutsetunnistusega ja põhjalikud teadmised mõne välismaa naispolitsei tegevusest, milleks teda enne ametisse määramist tuleks saata vastavasse riiki õppe-reisile. Oma ülesannete täitmisel peaks naispolitseil sellekohane märk või vorm olema ning samad õigused kui meespolitseil vastavas astmes.

Ameerika Ühisriikide politseist.

(Lõpp.)

Mis puutub kantseleiametnikkudesse, siis on üldiseks nähtuseks nende suur arv, meesametnikkude kõrval leidub ka õige palju naisametnikke, kes täidavad kõiksuguseid ülesandeid. Erilist ettevalmistust kantseleiametnikkudele ei anta, harilikult võetakse kantseleiteenistusse vanemaid politseiametnikke või neid, kes ühel või teisel põhjusel ei saa enam täita välisteenistuse ülesandeid. Sel viisil täiendatakse alatasu kantseleide koosseis, kusjuures võetakse arvesse niihästi välispolitseinikke kui ka kriminaalametnikke. Kantseleiametnikkude seas leidub praegu muu seas ka võrdlemisi palju maailmasõja invaliide. Iseloomustavaks nähtuseks Ühisriikide politseiasutuste kantseleides on see asjaolu, et katsutakse tarvitusele võtta töö lihtsustamiseks ja inimjõu vähendamiseks kõiksuguseid tehnilisi abinõusid. Peale hulgaliste kirjutusmasinate, kopeerimismasinate jne. leidub kantseleides palju masinaid statistiliste andmete kokkuvõtmiseks; nagu juba alul tähendatud, mängivad kantseleides suurt osa mitmesugused kartoteegid, millede abil katsutakse võimalikult hoiduda aktide kokkuseadmistest — üldse võib öelda, et akte korraldatakse õige vähe, nii et neid saab näha politseiasutustes väga harva.

Viimastel aastatel on märgata Ühisriikides naispolitsei arenemist. Praegu leidub juba kõikide suuremate politseiasutuste juures eriline naispolitsei, kelle ülesanded on laiemad kui näiteks Euroopa riikide naispolitsei omad. Naispolitsei Ühisriikides ei kanna mundrit, kuid muidu ei erine tema sugugi meespolit-

seist. Naisametnikkudel on samasugused õigused ja kohused nagu teistelgi riigiametnikkudel või omavalitsusametnikkudel, eriliselt on neil samasugused õigused ja kohused nagu kriminaalametnikkudel-meesterahvastel. Isegi aukraadid vastavad meesametnikkude aukraadidele, neid nimetatakse nagu mehigi leitnantideks, seersantideks jne. jne. Naisametnikud kannavad teenistuskooste täitmisel erimärki nagu meesametnikud - kriminalistid. Naisametnikkude ülesandeks on muu seas ka tänavaid kontrollida, selleks sõidavad nemad politseiautodega mööda linna, kusjuures — ja see on jällegi iseloomustav Ühisriikidele — autojuhtideks on ka naised-politseiametnikud.

Kui politsei võtab mõnesugustel põhjustel vahi alla alaealisi (s. o. lapsi kuni 17 a. vanaduseni) või naisi, siis saadetakse nemad tingimata naispolitsei kätte, kes ka toimetab ülekuulamise. Kõikide suuremate politseiüksuste juures leiduvad eriruumid naispolitseile, nende naisametnikkude tööruumide kõrval või läheduses asuvad ka harilikult arestikambriid naistele. Peab ütlema, et need naispolitsei ruumid on seatud sisse otse eeskujuliselt. Ruumid ise on väga avarad, eeskojad, koridorid jne. on laiad ja suured; arestikambriid on samuti võrdlemisi suured, neid puhastatakse kaks korda päevas, puhastamine on põhjalik, mille järgi eriti valvatakse, Washingtonis, pealinnas, on naispolitseil oma maja: alumisel korral asuvad kantseleiruumid ja mitmesugused teised ruumid naisametnikkudele, teistel kordadel on aresti-

kambrid naisvangidele ja mitmesugused kõrvalruumid neile. Peab tähendama, et Washingtoni politseimaja on seatud niimoodi sisse, et selle ülemised korrad — arestimaja — sugugi ei tuleta meele vangimaja, ja kui aknad poleks varustatud trellidega, siis võiks tulla arvamisele, et tegemist on mõnesuguse internaadiga, kasvatusmajaga, töomajaga või mõne sellesarnasega. Vangide — naiste ja alaealiste — paigutamisel naispolitsei majja pannakse suurt rõhku areteeritute kehalisele puhtusele. Kõigepealt toimitakse vahiallavõetu vanniruumi, kus tema peab pesema ennast korralikult puhtaks, mis muu seas hädatarviline on, sest pea kõik vahiallavõetud on puhtuse poolest, nagu seda näidanud tegelik elu, võimatus seisukorras. Samal ajal antakse ka areteeritud riided puhastamisele ja desinfitseerimisele. Naispolitsei majas on mitu desinfitseerimise aparati, mis määratud ainult vangide riiete puhastamiseks. Muidugi võtab riietepuhastamine rohkem aega kui inimeste harimine ja seepärast riietuvad vangid kuni nende oma riiete kättesaamiseni politsei arestimajades tarvituselolevate, vangidele määratud riiete abil. Alaealised toimetatakse peale selle otsekohe kooliruumidesse, mis samuti asuvad naispolitsei juures. Seal käib vahetpidamata õppus, kusjuures aga pearõhk pannakse mitmesugustele käsitöödele ja mitte harilikkudele kooliainetele, olgugi, et ka arvestamist, lugemist jne. õpetatakse. Käsitööd õpetatakse vastavalt iga vangi-alaealise võimetele ja oskusele. Vahepeal toimitakse muidugi ka ülekuulamisi, kusjuures katsutakse talitada võimalikult ettevaatlikult ja taktiliselt, katsutakse võtta ülekuulamiselt selle politseiline või kohtuline iseloom ja sellest teha liht jutuajamine asetleidnud sündmusest.

Areteeritute kohta peetakse naispolitseis muidugi jälle täpne kartoteek. Vastandina pea kõikides Euroopa riikides maksvale korrale peetakse vange politseiarestimajas kinni kuni ühe aastani, see ei ole aga siis enam kinniviibimine eeluurimise tõttu, vaid karistuse kandmiseks; sarnane kord on seletatav seega, et Ühisriikides on n. nim. politseikohtunikul õigus määrata karistusi kuni üheaastase kinnipidamiseni politseiarestimajas. Muidugi mõista jäävad politseiarestimajja ainult sarnased väär- ja kurjategi-

jad, kes on karistatud nimelt politseikohtuniku otsusega.

Kui naisvang või alaealine vabaneb politseiarestimajast pärast karistuse lõpu, katsub naispolitsei kanda nende saatuse eest hoolt. Kõigepealt püütakse muretseda neile ulualune ja siis ka hoolitseda selle eest, et nad leiaksid tööd. Muidugi mõista ei saa naispolitsei siin ei tea mis ära teha, kuid võimaluse piires püütakse hoolitseda selle eest, et vanglast vabanenu ei satuks uuesti eksi-teele, vaid leiaks tööd ja seega võimaluse hakata elama korralikku elu. Naispolitsei püüab, nii palju kui see seisab tema võimetes, jälgida vabastatute elukäiku ja neile abi anda rasketel silmapilkudel. Teatakse tõendada, et just see naispolitsei tegevuse haru on väga kasulik ja on annud häid tagajärgi. Selle töö osa läbiviimisel omab Ühisriikide naispolitsei juba täitsa hoolekandepolitsei ilme, seda enam, et tema on sunnitud kirjeldatud ülesannete teostamisel pöörduma kõiksuguste hoolekandeaustuste või eraisikute poole. Asi on mõnel pool isegi nii korraldatud, et tööbörsid või teised sarnased asutused pakuvad kohti eeskätt just neile, keda soovitab naispolitsei, s. o. teiste sõnadega vanglast vabanenud naistele ja alaealistele. Peab ütleva, et alul olid tugevad hõõrumised naispolitsei ja hariliku kriminaalpolitsei vahel, viimane ei tahtnud kuidagi tunnistada esimest, seda enam, et osa puhtkriminaalpolitseilisi funktsioone anti üle naispolitseile. Võttes aga arvesse ajajooksul kujunenud naispolitsei töö iseloomu, mis, nagu eelpool tähendatud, lähedas ühenduses hoolekande tegevusega, hakkas vähenema kriminaalpolitsei vaen naispolitsei vastu ja praegu olevat vahekorrad nende kahe politsei-haru vahel kõikjal juba enam-vähem normaalsed.

Mis nüüd puutub politseiametnikkude teenistuskäiku ja teenistustingimustesse, siis võiks lühidalt tähendada järgmist. Politseivalitsused võtavad politseiteenistusse kandidaatidena noori inimesi 18. ja 26. eluaasta vahel. Need normid ei ole muidugi ka ühtlased, nagu terve politsei ei ole ühtlane kui omavalitsuspolitsei. Kandidaatidele jagatakse õppust, eriettevalmistust keskmiselt ühe aasta jooksul, see õppus on korraldatud kursuste näol. Politseikoole, näiteks Euroo-

pa eeskujul, Ühisriigid ei tunne, arvatud välja New-York ja Chicago, kus politsei õppeasutused olemas, mis umbes vastavad Euroopa politseikoolidele. Kandidaadid ei kanna mundrit, vaid peavad käima erariietes. Oppejõududeks koolides ja kursustel on politseiohvitserid ja vanemad allohvitserid. Peab üldiselt ütleva, et põhjalikku, süstemaatilist õpust nii koolides kui ka kursustel ei anta, mis muidugi ei jää mõju avaldamata politseiteenistusele. Mõnel pool annab eriliselt teravalt tunda põhjaliku ettevalmistuse puudus, mis teeb raskusi nii politseile enesele kui ka kodanikkudele.

Ametniku teenistussevõtmine politseis sünnib teatava pidulikkusega; kandidaadid võetakse vastu politseiteenistusse paraadil, kuhu käsutatakse kõik teenistusest vabad ametnikud. Keskmise politseiametniku aastapalk on 9000 krooni, sellele tuleb lisaks veel prii munder ja tasuta arstiabi. Palk on muidugi suur võrreldes meie oludega, kuid sellevastu on ka elu Ühisriikides hoopis kallim kui meil. Politseiametnik võib oma soovil pensionile minna, kui tema on teeninud vähemalt 20 aastat politseis ja kui tema on vähemalt 50 aastat vana. Sarnasel korral on pensioni suurus poole väiksem palgast.

Kõigis suuremates linnades leiame peale ametliku politsei veel erapolitsei, harilikku detektiivide büroode kõrval tegutseb isegi mundrikandja erapolitsei. See mundrikandja erapolitsei täidab Ühisriikides mitmesuguseid ülesandeid ja tema ei erine palju harilikust politseist. Üks ülesanne seisab majade valvamises; sellel alal täidavad erapolitseinikud meie öövahtide ülesandeid. See pole aga kaugeltki kõik. Suuremates linnades on erapolitsei varustatud soomautodega, mida kasutatakse raha transporteerimisel ühest pangast teise. Neid transpordet aga saadab juba ametlik politsei, kasutades ainult erapolitsei autosid. Edasi on mitmes linnas erapolitsei poolt kutsutud ellu eriline häirevõrk: eraisikud, kes soovivad erapolitsei abi kasutada murdvarguste või teiste sarnaste hädaohutude korral, lasevad oma korteritesse ja kontoritesse üles seada häireaparaate, mille abil kutsutakse tarkbikorral välja erapolitsei. Teiste sõnadega korraldab erapolitsei Ühisriikides

kodanikkudele samasugust kaitset nagu seda teeb harilik politsei Euroopas. Erapolitsei saadab häire korral appi politseinikke, kes autol või autodel ruttavad kohale. Erapolitsei astub niisuguse juhtumuse puhul otsekohe ühendusse ametliku välispolitseiga. Muu seas on ka omavalitsuspolitsei hakanud viimasel ajal organiseerima analoogilist häirevõrku, nii et tegelikult praegu on mitmes linnas olemas paralleelsed häirevõrgud. Erapolitsei munder sarnaneb väga ametliku politsei omale, nii et võõral on tihti raske vahet teha ühe ja teise politsei vahel ja teada, kellelega on tegemist: kas eraorganisatsiooni teenijaga või hariliku politseiga. Erapolitseinikud on varustatud püstolitega nagu harilik politsei.

Ameerika Ühisriikides on aga olemas ka riiklik politsei, kelle koosseis küll õige väike ja kelle ülesanded väga kitsad. Sellle riikliku politsei ülesandeks on esimeses järjekorras liikumise järelevalve maanteedel. Peale selle valvab riiklik politsei veel liikumise järgi sildadel. Liikumine sildadel on pea igalpool väga elav, nii et politsei abita läbi ei suudeta saada. N. nim. pargipolitsei on enamalt jaolt ka riiklikult organiseeritud; tema ülesandeks on järelevalve parkides nii kesklinnades kui ka eeslinnades. Riikliku pargipolitsei kõrval tegutseb siin ja seal veel erapolitsei parkides, viimasel on muu seas samasugused õigused parkide korra järgi valvamisel kui riiklikul ja omavalitsuste politseil. Lõpuks moodustab väike riikliku politsei osa ka n. öelda presidendi ihukaitsväe. 75 välisametnikku on nimelt Ühisriikide presidendi ja ainult tema kasutada: nende ülesanne seisab Valge maja julgeoleku eest hoolitsemises. Neil on ka erimunder: suvel valgevärviline ja muul ajal sinisevärviline, ainult müts on alati valgevärviline.

Politseivangimajad, milledest oli juba jutt osaliselt eelpool, mängivad Ühisriikides suurt osa seetõttu, et, nagu tähendatud, politseikohtunikul on õigus karistusi määrata kuni üheaastase vangistuse seni. Sarnaseid karistusi kantakse aga politseivangimajades. Nagu naistele määratud arestikambrid, nii on meeste ruumid neis vangimajades eeskujuliselt seatud sisse: hügieeniliselt seisavad nad tingimata ajakõrgusel. Rõhku pannakse ka meesvangide juures ümberkäimisele vangidega, vahid on kohustatud vangide

poole pöörduma viisakalt ja kui võimalik isegi sõbralikult. Meesvangimajades leidub üksikkambreid ja üldkambreid; isikuid, kellele määratud pikem karistus, mahutatakse põhimõtteliselt ainult üksikkambritesse; viimastel ei puudu isegi mõned mõnused: seintel leidub maale, suurus on küllaldane, kõrvalruumid on hästi seatud sisse. Hea ülalpidamise juures on vangil lubatud vabalt liikuda vangimaja ruumides. Toitmine on hea, sellele pööratakse eriline tähelepanu. Peale muu leidub uuemates vangimajades igalpool klaver, orel, raadio, lugemistuba jne. Seal, kus neid ruume ja mõnusi veel ei ole, tahetakse neid sisse seada võimalikult kiiresti, selles arvamises, et niisuguste abinõudega saab vange kõige paremini kasvatada ja neist teha korralikud seltskonna liikmed. Arvatakse, et lisakulud, mis muidugi seotud nende ja teiste sarnaste mõnuste sisseseadmisega, ennast mitu korda ära tasuvad, vähendades ebakorralikkude inimeste arvu ja seega vangide arvu.

Ühisriikide politsei seisab muidugi ka alalises ühenduses ajakirjandusega, kuid seal ei leidu eriametnikku, nagu, näiteks, Euroopa suuremates keskkohdades, kes *informeeriks* ajakirjandust sündmustest või kavatsustest, uuendustest jne. Aja-

kirjanduse esindajatele on suuremate poliitseivalitsuste juures reserveeritud erituba, kus nemad võivad töötada nii palju kui süda soovib — andmete saamiseks aga peavad nad ise leidma teid ja abinõusid. Selle järelduseks on see, et ajakirjanikud ise otsivad üles osakondade juhatajaid, et teateid saada, kuid ei piirdu muidugi nende juhatajatega, vaid katuvad ammutada uudiseid ka alluvatel ametnikkudel. Viimased aga ei ole tihti informeeritud asja käigust, teavad ja tunnevad ainult asja üht külge, ajakirjanikud kombineerivad omaltpoolt midagi juure, nii et saaks terve pilt ühest või teisest juhtumusest või sündmusest ning — ebaõige sõnum on valmis. Kui veel arvesse võtta suure osa Ameerika ajakirjanduse kõmuhimu, siis on selge, et informatsiooni andmise kord on Ühisriikides puudulik ja on põhjuseks sellele üle maailma tuntud nähtusele, et Ameerika lehed toovad pea iga päev sensatsioonilisi sõnumeid kuritegudest, mis pandud ühes või teises Ühisriikide linnas või maakonnas toime, ja et need sõnumid on parimal juhtumisel hästi üles puhutud, kõige halvemal korral aga ei vasta neile üldse midagi, s. o. sündmus, millest kirjutatakse, pole üldse mingisugusel kujul aset leidnud.

Sündmuste ettekandmisest.

Meie ajal on rongkäigud, tänavmiitingud, demonstratsioonid jne. saanud vähemalt suurlinnades igapäevaseks nähtuseks; kuid ka keskmistes ja väikestes linnades ei pöörata tihti neile enam seda tähelepanu mis varem. Rongkäik ei ole enam suursündmuseks, vaid lihtsalt sündmus, mille vastu mõned tunnevad huvi ja mõned mitte. Kui rongkäigud jne. kannavad poliitilist iseloomu, siis on asi küll veidi teine; üheltpoolt on kodanikkude huvi sarnaste demonstratsioonide vastu suurem, teiselt poolt ei ole ametvõimudele ükskõik, kuidas sünnib rongkäik, kuhu ta suundub, mis eesmärgid temal on; viimaks võivad poliitiliste meelevalduste toimepanemisel rongkäikude näol tekkida kallaletungimised ühe poliitilise partei pooldajate poolt teise partei pooldajatele.

Politsei, saades teada kavatsustavast rongkäigust, peab tegema tarvilisi ettevalmistusi selleks, et rongkäik sünniks va-

hejuhtumisteta, et ei rikutaks korda ja et kõik mööduks võimalikult rahuliselt. Keskmistes ja seda enam väikestes linnades on see võrdlemisi kerge viia läbi, hoopis raskem aga on asi suurlinnades. Seal korraldatakse asi harilikult nii, et rongkäiku saadavad ratsapolitseinikud ja et jaoskondades peetakse tarviline arv välisametnikke, kes tarbekorral võivad kiiresti sõita sündmuspaigale. On ju teada, et eriti valimiselsetel kuudel, aga ka muudel juhtumustel sünnib palju kokkupõrkeid poliitiliste parteide poolehoidjate vahel rongkäikude korraldamisel ja toimepanemisel; sarnaste kokkupõrgete tagajärjel kannatavad nii hästi parteide tegelased kui ka erapooletud kodanikud, kes juhtuvad sattuma sündmuspaika kokkupõrke ajaks. Seepärast on politsei ülesandeks võimalikult ära hoida niisuguseid kokkupõrkeid, kuid et pea kunagi teada pole, kas võib kokkupõrge aset leida ja

jaataval korral — kus kohal ja millal, siis peab politsei terve rongkäigu kestvuse ajal olema valvel. Suurlinnades peab iga postikordnik, kelle rajoonis või naaberrajoonis liigub rongkäik, viimast hoolega panema tähele ja kõigest sellest, mis võib huvitada politseid kui korrakaitset, otsekohe informeerima jaoskonda.

Niisugune kord aga nõuab kõigepealt politseinikult, et tema suudaks lühidalt ja selgelt ette kanda oma ülemusele sellest, mis tähtis. Tema peab oskama hinnata iga olukorda, peab alati jääma külmaverealiseks ja rahuliseks ja vaatamata võimalikule sündmuse ägedusele suutma külma rahuga teha vajalisi ettekandeid jaoskonnale. Ettekanne peab olema nii sisult kui vormilt täpne ja õige. Kõik see paistab küll lihtne ja iseenesest mõistetav olevat, kuid asi pole nii. Teoreetilised teadmised ja oskus ei anna siin veel midagi. Ametnik võib rohelise laua taga teha hiilgavaid ettekandeid ja — kui tegemist tegeliku sündmusega — kaotada rahu, seega ülevaate sündmusest, võib olla isegi enesevalitsemise, ja halvad tagajärjed ongi käes. Sarnane asi nõuab puhtpraktilisi ettevalmistusi, mida harilikult jagatakse juba politseikoolides, kusjuures need ettevalmistused peavad käima kahes suunas: ametnikust peab saama isik, kes suudab õieti ja hästi panna tähele ja kes suudab õieti hinnata ja ette kanda tähelepanud sündmuse.

Parimaks ettevalmistamisabinõuks sellel alal on vist küll n. nim. liivakast, nagu see juba mitmel pool on võetud tarvitusele. Nimelt ehitatakse teatud linnajao mudel, milles märgitud kõik tänavad, platsid, tähtsamad hooned jne. Mudeli tänavatele paigutatakse siis ettekujutatav

rongkäik. Esimesed õppused on lihtsad, aja jooksul minnakse üle keerulisemale sündmustikule. Õpetaja ettekujutusele leidub siin laialdane pind, tema võib anda õpilastele kõiksuguseid ülesandeid. Viimaste ülesanne seisab kirjalikus ettekandmises sündmusest, kusjuures õpilane märgib kord postikordniku, kord rongkäiku saatva ametniku jne. osa. Sarnastest ettekannetest selgub peagi, kuidas üks ja teine õpilane saab asjast aru, selgub, misuguseid vigu keegi teeb. Tähelepäru juhtimisega nendele vigadele suudetakse neid parandada ja ära hoida.

Sarnastel õppustel on aga peale selle veel üldine tähtsus. Kõigepealt õpib politseinik üldse tähele panema, tema silma harjutatakse. Peab ütleva, et niisuguse täpse sündmuse kirjeldamise sund õpetab kõige paremini asju ja sündmusi jälgima ja tähele panema. Sellest aga järgneb see, et politseinik õpib kõike nägema, mis tänaval sünnib, tema on selleks eriti ette valmistatud ja koolitatud. Lõpuks seisab kirjeldatud õppuste hea külg veel selles, et ametnik õpib tundma politsei taktikat, mis pole iseenesest kerge ega lihtne.

Niisuguseid õppusi on kõige parem läbi viia, nagu eelpool tähendatud, liivakastide abil, kuid on olemas veel teisi häid vahendeid, eeskätt toovad palju kasu vastavad kinolindid. Siin seisab aga asja halb külg selles, et filmid on liig kallid: liivakasti suudetakse omal jõul lõpuks igal pool teha, kus on selleks soovi ja küllalt tahtejõudu, kinolinti aga tuleb osta kalli raha eest, pealegi on õpetajad ja õpilased filmiga seotud, kuna mudelid annavad neile võimaluse ette kujutada igasugust juhtumust.

Võitlus kelmuste vastu ärialal.

Hiljuti käis meie ajalehtedest sõnum läbi, mille järgi keegi noormees olevat petnud terve rea isikuid kuulutuste abil. Nimelt otsis see mees ajalehtedes ilmunud kuulutuste kaudu noori meesterahvaid ja naisterahvaid kino jaoks; nõuetav oli väikese kautsjoni maksmine. Selgus varsti, et mehel polnud kinot ega midagi sellisarnast ja et tema tahtis ainult kerge vaevaga raha teha, kasseerides sisse kerge-meelsetelt inimestelt „tagatissummasid“. See pole meil esimene ega kindlasti ka

viimane juhtumine, kus katsutakse petta kergeusklikke kodanikke ajalehtede kuulutuste kaudu. Samasugused lood korduvad iga päev terves maailmas ja tihti oskavad väikesed petised asja nii korraldada, et neile midagi ei saa teha, kui asi tuleb päevavalgele.

Veidi teist iseloomu on kõik pettused, mis põhjenevad n. nim. lumepalli süsteemile. Ka see süsteem on meile tuttav ja ka sellele põhjenevad kelmused on meile toodud välismaalt. Kõigil on vist veel

meeles, et meie suutsime hakata selle pahe vastu edukalt võitlema alles peale vastava seaduse vastuvõtmist riigikogu poolt. Kuni selle ajani aga oli politsei võitlus lumepalli kelmide ja petiste vastu raske ja peaaegu võimatu.

Edasi tuleks veidi peatuda kelmuste juures, mis meil veel ei ole levinud, igatahes pole neist kuulda olnud, mis aga välismaail õitsevad ja mis ka meie kodanikkudele võivad tuua kahju. Jutt on n. nim. auhinna-võistlustest ja kelmustest sellel alal. Välismaade, eriti saksa ajakirjades leidub väga tihti auhinna-mõistatusi. Lahendamisest võivad osa võtta kõik lugejad. See asjaolu ja samuti ka see, et lahendamine ei ole seotud mingisuguste kuludega, ongi põhjuseks, et paljud võtavad lahendamisest osa. Kui lahendus ära saadetakse, siis järgneb peagi ajakirja poolt teadaanne, et saatja on auhinna osaliseks saanud, ühtlasi palutakse saata talitusele teatud summa (harilikult postmarkides) võidu kättetoimetamiseks. Suureks lahendaja üllatuseks jõuab mõne aja pärast kohale „võit“: väike taskuraamat või midagi selletaolist, mis on palju odavam (ühes postikuludega) kui saadetakse postmarkide väärtus. Mõistagi on palju ajakirju, kes korraldavad auhinna-mõistatuste lahendamisi täitsa ausatel alustel, kuid, nagu tähendatud, leidub ka ebasoliidseid ettevõtteid, kes tahavad rikastuda lahendajate lugejate kulul. Kõige kurvem seejuures on, et sarnaseid ettevõtteid ei saa pettuse eest võtta vastutusele. Saksamaal, eriti Braunschweigi ja Hannoveris, töötavad mõned ärid viimasel ajal veel eriliste võtete abil sellel auhinna-mõistatuste alal. Nimelt antakse teada isikutele, kes võtnud pikema aja eest osa lahendamistest, et nemad on võitnud lauagrammofoni. Kulude katteks võidu kättetoimetamiseks palutakse saata 8 s. marka; kui see raha käes, siis hakatakse pakkuma noote ja grammofoninõelu. Lõpuks saadetakse kõik õnnelikule lahendajale: korraliku grammofoni asemel saab tema mingisuguse laste mänguriista, mis midagi ei maksa. Praegu on saksa kohtutes pooleli protsessid sel alal, arvatakse aga et ei saa midagi ette võtta ebasoliidsete äride suhtes.

Lõpuks veel paar sõna ühest kelmuse liigist, mille vastu võidelda on vist kõige raskem ja mis küll otsekohe politseid ei huvita, vaid eeskätt ärilisi ettevõtteid, mis aga kaudselt võib anda politseile tööd.

Siia kuuluvad nimelt juhtumised, kus äriteenijad võtavad altkäemaksu ühel või teisel näol isikutelt ja äridelt, kellelt nad midagi ostavad või tellivad äriale, kus nad ise teenivad. Harilikult sünnib sarnane altkäemaksu võtmine protsentide näol, mis müüja maksab ostjale, s. o. käesoleval juhtumisel äriteenijale „lahke vahetalituse eest“. Juriidiliselt siin otsekohe midagi ei saa teha: muidugi peab vastav kaup olema hea ja vastama ülesseatud tingimustele. Mis politseid siin eriliselt huvitab (sest võitlust sarnase nähtuse vastu peavad eeskätt pidama ärilised ettevõtted ise), on see tõsiasi, et niisugused äriteenijate väikesed kelmused on harilikult alguseks teistele, kriminaalse iseloomuga väär- ja kuritegudele. Paljud pettused, dokumentide võltsimised j. n. e. algavad „protsentide“ võtmisega. Ametnik, kes harjunud saama palju raha ebakorralikul teel igasuguse tööta, vaevata ja vastutuseeta, ei pörka tihti tagasi ka sammude eest, mis aitavad tühja rahakotti ajutiselt täiendada ja mis ikka viivad — varem või hiljem — trellide taha.

Kõik eelpoolkirjeldatud kelmused on sarnast laadi, mis ei võimalda tihti ametvõimudele asjasse segada ja süüdlasi vastutusele võtta. Siiski peab midagi sündima publiku kaitseks eriti seal, kus sarnaseid kelme palju ja kus nende võrku langetavad inimesed kergemini ja suurel arvul — see on suurlinnades. Nii kavatsesegi Berliinis asutada politseipresiidiumi juures eriline nõuandekoht võitluseks kelmuse vastu ärialal („Beratungsstelle gegen kaufmännischen Betrug“). Nõuandekoht hakkab tegutsema 1. aprillist s. a.

On arusaadav, et politsei tegevus kirjeldatud aladel on õige raske. Ühtlasi peab tähendama, et politsei võitlus ebasoliidsete äride tegevuse vastu on üldse raskemaid ülesandeid. Peale muu vajab kriminaalpolitsei siin asjatundjaid-raamatupidajaid, kes suudaksid jõuda äriarvamatute varal selgusele, kas äri on tegutsenud seadusvastaselt või mitte. Sellel alal on, arvesse võttes asja keerulsust, küll sama tähtis kui kord toimepandud kuriteo selgitamine ja avalikukstegemine kuriteo ärahoidmine. Just sellel alal paistab silma kui tähtis on see politsei tegevuse külg, mis käib kuritegude toimepanemise takistamise kohta. Siin aga ei saa politsei ükski midagi teha, siin peab võib olla suuremal määral kui teistel aladel publik ise politseile appi ruttama ja ainult politsei ja pub-

liku käsi-käes töötamine suudab anda tagajärgi võitluses kelmuste vastu ärialal.

On ka täitsa loomulik, et publik tuleb politseile appi, näeb ja teab ju harilik kodanik sellel alal tihti rohkem kui politseinik. Igasugused protsentide pakkumised laenude eest, mis ületavad, näiteks, 20%, on juba kahtlased. Sama kahtlased on kassusaamise lubadused osavõtmise eest mingisugusest ärist või ettevõttest, kui lubatud puhaskasu on muinasjutuline, 20%, 30%, isegi 50 või 100%. Kuid politsei silma niisugused tehingud, niisugused lubadused ja kalkulatsioonid harilikult ei paista, politseisse tullakse alles siis, kui on juba hilja, s. o. kui laenatud või „ärisse“ mahutatud raha on kadunud. Ühel juhtumisel on küll politseil võimalik asjast varemini teada saada ja, kui võimalik, ka asja likvideerida, nimelt kui pakkumisi ja lubadusi tehakse kuulutuste kaudu ajalehtedes. Kuid, nagu tähendatud, niisugused äriasjad on keerulised, nad võivad isegi seadustega olla väliselt kooskõlas, kuid lõpptulemuseks on ikkagi publiku petmine. Tihti pööratakse ka kirjateel isikute poole mitmesuguste äritegemise ettepanekutega, neist saab politsei väga harva teada ja mõni kelm võib sarnasel viisil tulitama tegutseda pikemat aega. Aadressid otsitakse muidugi kokku aadressraamatutest ja telefoniraamatutest ja kirjutatakse neile, kes paistavad mõnel põhjusel kelmile vastuvõetavamateks „ärisõpradeks“.

Mainitud nõuandekoha tegevus seisab esialgse kava järgi järgmises. Keegi X. saab ettepaneku teatud äri või isiku poolt astuda temaga ärilisse ühendusse teatud tingimustel. Et X.-ile paistab asi olevat kahtlane, läheb ta politsei nõuandekohita. Seal seletavad palujale vastavad ametnikud (eriharidusega ja kogemustega isikud), milles võiks äri seista, nad toovad palujale näiteid politsei praktikast, mis iseloomustavad mõne ebasoliidse äri tegevust ja mis analoogilised antud juhtumisele, ja katsuvad igapidi kaasa aidata kodanikule selguselejuudmiseks selle kohta, kas ettepanud äritegemine põhjeb soliidisel alusel või mitte. Seejuures aga ei tohi ametnikud mingil tingimusel teateid anda äride rahalise seisukorra jne. üle, üldse on neile kohuseks tehtud teateid nii isikute kui ka äride suhtes mitte anda. Ka ei ole ametnikkudele lubatud anda teateid selle kohta, kas mingisugune isik on eelkaristatud, kas tema väärrib usaldust jne. Ühe sõnaga on politseil keelatud konkreetsete andmete andmine isikute ja äride suhtes, nõuandekoha ülesanne seisab ainult, nagu selle nimi juba ütleb, nõu andmises ja asja igakülgsest läbiharutamises äri seisukohalt. Ka selle uue politseiasutuse eesmärgiks on publikut võimaluse piires aidata, teda kaitsta kuritegude vastu ja temaga käsi-käes töötada üldises huvides. —st.

Naised juhusteotsijatena.

Igal tuntud nais-juhusteotsijal — ja tuntud on suurematele politseiasutustele peaaegu kõik sarnased kelmid — on n. ütelda oma visiitkaart suurte linnade politseiasutustes: iga niisuguse petise kohta peetakse kaart, kuhu märgitakse kõik tema kohta käivad andmed, mis politseil teada. Suurlinnade kriminaalpolitsei asutused on hakanud viimasel ajal sisse seadma erikartoteeke just nais-juhusteotsijate kohta nagu neid varemalt juba sisse seati teiste „spetsialistide“ suhtes, sest naispetiste arv kasvab iga aastaga ja võib öelda, et ka kõnesoleval alal on naised muutunud meeste konkurentideks. Need kaardid on eeskätt varustatud naiskelmi näopildiga, neis leiduvad andmed naise õige nime, õige sündimisaaja, õige sündimiskoha jne. kohta, sa-

muti muidugi ka andmed karistavuse jne. kohta, eritundemärgid „töö“ toimepanemise viisi kirjeldus ja ühe sõnaga kõik, mis politseid võib huvitada ja mis võib anda näpunäiteid ametnikkudele, kui vaja selgitada mõni kuritegu või mõni isik, keda kahtlustatakse kuriteo toimepanemises.

Suurlinnade kriminaalpolitseis on harilikult eriametnikud, kelle ülesanne seisab võõrastemajade kontrollimises, s. o. selle järgi valvamises, et võõrastemajadesse ei asuks elama tagaotsitavad isikud, muidugi mõista mingi väljamõeldud nime all. Igal hommikul (Berliinis, näiteks, kella 7 ja 8 vahel) käivad need eriametnikud võõrastemajad läbi; neile pannakse ette nimekirjad reisijate suhtes, kes viimase 24 tunni jooksul asunud el-

ma võõrastemajja. Suured võõrastemajad töötavad isegi käsi-käes kriminaalpolitseiga, seades sisse salajasi kartoteeke, sest kuulsate võõrastemajade huvides seisab muidugi eemal hoida kurjategijaid võõrastemajast, seda enam et kõiksugused rahvusvahelised petised ja eeskätt just juhusteotsijad nii mees- kui naissoost armastavad elada elegantsetes ja tähtsates võõrastemajades, sest seal on loodetav saak suurem ja võimalusi palju leida ohvreid. Samuti on kelmidel suurtes võõrastemajades rohkem lootust tähelepanu äratamata elada kui väikestes, kus iga võõras igale teenijale ja kaasvõõrale on tuntud. Eriametnikud vaatavad neile esitatud nimekirjad läbi ja märgivad nimed, kelle kandjad neile ühel või teisel põhjusel kahtlased. Suurtes võõrastemajades teeb vastav võõrastemaja personaal juba ise eeltöid, et kergendada kriminaalametnikkude ülesandeid. Kui üks või teine reisija paistab kahtlane olevat, siis märgitakse võõrastemaja vastava ametniku poolt nimi üles ja teatatakse sellest kriminaalametnikkudele nende hommikusel kontrollil. Ametnikkudele toob sarnane talitusviis palju kasu, sest igapäevane elu on näidanud, et võõrastemaja eksib harva oma võõraste hindamisel, mis ka arusaadav, sest võõras liigub ja tegutseb ju kogu aeg teenijate ees, kellel on seetõttu kerge üht või teist kahtlast asjaolu panna tähele. Salakartoteegid airavad omalt poolt kaasa kiirelt selgusele jõuda mõnest kahtlasest võõrast.

Kriminaalkomissar, tulles hommikul võõrastemajja, loeb näiteks vastkohalejõudnud isikute nimekirjas „Rio de las Canos'e“ nime, juure on märgitud „pärit Buenos-Aires'ist, viimane peatuskoht Pariis, reisib üksi.“ Asi näib korras olevat, võõrastemajal kahtlust selle isiku kohta ei ole, midagi erilist pole suudetud panna tähele. Kuid komisari andmed on muidugi täielisemad, tema toob taskust otsimislehe, milles leidub ühe daami pilt, kelle nimi on Marion Dufour ja keda otsib taga Brüsseli kriminaalpolitsei kui nais-juhusteotsijat, kes juba terve rea on pannud kelmusi toime. Komissar näitab näopilti vastuvõtjale direktorile ja see kohkub: tagaotsitav kelm ja võõrastemajja elama asunud elegantne daam Lõuna-Ameerikast on üks ja sama isik! Nii võib kergesti

ka eksida võõrastemaja vana ametniku vilunud silm, mispärast ei ole võimalik jätta otsimine võõrastemajades ainult võõrastemajade eneste hooleks, vaid kriminaalpolitseil tuleb rutata ikkagi appi.

Üht aga peab küll tähendama: nais-juhusteotsija näib harilikus elus pea alati hoopis teisiti välja kui meie ettekujutuses; temal pole midagi ühist elegantsete noorte, ilusate daamidega, nagu meie neid võime näha igapäev kinodes. Sarnased naiskelmid tegutsevad ainult romaani- ja nagu tähendatud kinolintidel. Tõeliselt näib naiskelm teisiti välja, mis seletatav tema elukäiguga.

Nais-juhusteotsijate elukäik on üldiselt ikka üks ja sama. Alul toatüdruk või lastehoidja või müüjanna äris, siis teenija restoraanis, harilikult kuskil baaris-, või tummnäitlejanna teatris või statist filmis või erasekretär kuskil büroos. Sellele järgneb tihti abiellumine — kuid ainult selleks, et saada mõne kõlava nime kandjaks, sama eesmärgile jõutakse mõnikord ka adopteerimise abil. Kui aga ei õnnestu abiellumine ega adopteerimine, siis saadakse ka selleta kanda mõne parunessi, krahvinna, vürstinna jne. liignime. Mõni nais-juhusteotsija tegutseb ainult provintslinnades või vähemalt eeskätt väikesemates linnades. Vastavalt sellele muudetakse muidugi ka nimi ja tiitel. Viimasel ajal võib Saksamaal panna tähele, et hakatakse kõlavate nimede all tegutsema ka provintsis, seda teevad eeskätt küll meesterahvad, kuid ka mõni üksik naiskelm töötab väikesemates linnades vürstinnana, krahvinnana jne., olevat kindlam ja tulutoovam, mis näitab, et meie päevil ka väikelinnades psühholoogia on muutunud. Suuremalt osalt aga ollakse provintsis siiski veel „proua hoovinõunik“ „proua kindraldirektor“, „proua kolonel“ jne. Sarnane tiitel olevat soliidsem ja aitavat kergemini võita usaldust. Kumb vaade on nüüd õigem, kas krahvinnade tiitlite pooldajate või „proua meditsiinõunikkude“ auni- mede pooldajate, on raske öelda, õige igatahes on see, et kõikjal maailmas leidub küllalt lolle, kes kukuvad sisse kena välimuse, kindla ülesastumise ja kõlava tiitli tõttu, mida kannab petis. Nais-juhusteotsijad maksavad muu seas suuri summasid neile, kes nendega abielluvad ja sellega neile annavad aadlitiitli. Nii pakuti vabahärrale v. Egloffsteinile, kes praegu kui juhusteotsija temale kohtu poolt

määratud karistust kannab, 9000 krooni adopteerimise eest; ettepaneku tegi muidugi ametivend — naine.

Kardetavate nais-juhusteotsijate tegevuspaigaks on harilikult luksusvõõrastemajad suurlinnades. Five-o'clock tea on võib öelda pea alati kõige kurja juureks, sest siis on kõige kergemini ja kiiremini võimalik tutvuda „meeldivate“ s. o. rikaste härradega. Tutvusi sobitakse alati ikka nende meesterahvastega, kes elavad samas võõrastemajas. Tihti peale on naiskelmil abiline — meesterahvas. Naine ise läheb oma ohvriga kusagile õhtusöögile või teatrisse ja seda aega kasutab kelmi abiline ohvri toa tühjastegemiseks. Muidugi elab abiline samas võõrastemajas, tema ei paista millegagi silma, ei tunne muidugi oma kompanjoni ja ei tee millegagi tegemist. Kõige raskem on just võitlus sarnaste paarikeste vastu ja nende tabamine. Kelmid tegutsevad väga ettevaatlikult ja juba kaua varem ettekavatsetud plaani järgi. Võõrastemajja nad ei ilmu kunagi ühel ajal, vaid üks asub sinna paar päeva enne teist. Harilikult elavad nemad ka üks ühel ja teine teisel korral, kunagi nad üksteist ei tereta. Kunagi ei nähta neid koos, kunagi nad ei räägi üksteisega. Alles mitu nädalat pärast varguse toimepanemist kohtavad nad üksteist kuskil väikeses kõrvalises linnakeses või maakohas, mille kohta juba varem lepitud kokku. Juhtub ka, et naiskelmid üksteisega ühendusse astuvad ja koos tegutsema hakkavad. Niisugustel kordadel reisivad nad juba koos ja nende koostöötamise tugevaks küljeks on asjaolu, et ohver, kes võib kahelda, kui tal on tegemist ainult ühe „daamiga.“ kunagi ei tunne kahtlust kahe naisterahva vastu kes koos elavad ja reisivad, eriti veel siis, kui nad mõlemad on „krahvinnad.“

Tõeasjaks, mis aga politsei tööd väga raskendab ja võitluse naiskelmide vastu teeb peaaegu võimatuks, on asjaolu, et meesterahvad, kes on sisse kukkunud, ei armasta sellest rääkida, veel vähem sellest teadustada politseile. Nii elavad ja tegutsevad nais-juhusteotsijad tänu meeste diskretsioonile, mis ei ole tihti küll vabatahtlik, vaid pealesunnitud. Saja mehe seast, kes on langenud naiskelmide ohvriks, leidub vast ehk üks, kellel on julgust asjast kõnelda ja politseile teatada pettusest või vargusest.

Ülejäänud osa kardab seltskondlikku skandaali, ärisõpru, perekonda või veel midagi muud, mis ei luba suud lahti teha, vaid sunnib vaikselt kannatama. Seega aga arvestavad nais-kurjategijad, sellele nad õieti ehitavadki oma plaani.

Et küsimust paremini valgustada, võiks tuua mõningaid näiteid viimaste aastate sündmustest. Saksamaal tegutses pikemat aega suure eduga keegi Martha Barth. Kõigepealt olgu tähendatud meie kinosõpradele, et see naiskelm oli oma tegevuse õitseajal 40 aastat vana, et tema välimuselt oli kaunis inetu ja igav, igatahes igapäevane; sarnaseid naisi võib näha igal pool mitukümmend päevas. Siiski oli temal palju edu. Ta teenis paljude aastate eest toatüdrukuna ühe Hohenzollernite printsi majapidamises ja õppis kannatlikult pähe kõik suurseltskonna kombes. Kui ta oli enese arvates küllalt tark, ütles ta teenistusest üles ja sõitis Kesk-Saksamaale, et seal tegutsema hakata. Varsti ilmuski seltskonda „printsess Margarete,“ kellesse kõik uskusid ja keda kõik jumaldasid. Igalepoole kutsuti ta külla, iga mees luges suureks auks näha oma korteris preisi printsessi. Oma lähematele tuttavatele ja sõpradele seletas printsess veel, et tema olevat Kreeka kuninga tütar ja seisvat salajases abielus end. Saksa troonipärijaga. Pole siis ime, et kõik tundsid temale kaasa ja mis kõige tähtsam — temale oma abi pakkusid; materiaalselt abi aga vajab „vaene printsess“ muidugi kõige rohkem. Kui temal oli küllalt tsekke käes, kadus tema oma sõprade suureks imestuseks.

Hoopis keerulisem oli ühe teise naispeetise, ungari krahvinna Töröki elukäik, kes paari aasta eest lõpetas oma elu vabatahtlikult Budapesti vangimajas. Olles 17 a. vana, lahkus tema oma vanemate kodunt Budapestist, et alata elu täis juhtumusi ja üleelamusi. Ühe suurema panga laekahoidja armus temasse, kõrvaldas tema heaks pangas suurema rahasumma ja lõpetas siis oma elu, kui kõik pidi tulema päevavalgele. Ülelöödud summa ulatus kahe milj. ungari kroonini. Hiljem õppis noor juhusteotsija tundma üht advokaati. Selle mehe kasutas naiskelm suuremate vekslivõltsimiste toimepanemiseks. Naisterahvas anti kohtu alla, kuid tema arettemisele astus advokaat, kes oli kahju-kannatajaks, vahele ja seletas, et vekslid

on õiged ja korras ja et nendel leiduvad allkirjad on tõesti tema omad. Peale selle õppis naispetis tundma üht kõrgemat riigiametnikku, kuid ka see tutvus lõppes traagiliselt. Ametniku poeg hakkas kelmi armastama ja lõpetas oma elu vabatahtlikult, saades aru, et ka isa armastab noort tütarlast. Siis hakkas nais-juhusteotsija laulutunde võtma ja hiljem astus üles lauljannana. Ühe väikese varguse toimepanemise tagajärjel sattus naine vangimajja. Vabadusse pääsedes sõitis ta Viini ja avas seal luksuspensionaadi aadlisoost isikutele. Viinist kolis naine üle Saksamaale, Müncheni, ja tegutses seal pikemat aega ameerika miljardäri F. perekonnaliikmena. Kui niisugune asus tema elama paremasse võõrastemajja ja võttis enda alla mitu korda võõrastemajas. Münchenist läks sõit Dresdeni, kus naiskelm esitles naiskirjanikuna ja kinnitas, et tema olevat saanud Noobeli auhinna kirjanduse alal.

Kuulsaimaks Berliini nais-juhusteotsijaks tuleb lugeda kahtlemata Anni Sanneck'i. Ka see naisterahvas on tõenduseks sellele, et nais-juhusteotsija ei tarvitse sugugi olla noor ega ilus ja veetlev, et leida ohvreid ja teha musta äri. Ametilt oli Sanneck ehteasjade valmistaja. Maailmasõja lõpul algas tema karjäär kurjategijana. Peatselt leidis ka sõber, kes temale aitas raha teenida. Sõja lõpul kolis naiskelm ühes oma sõbraga kõige paremasse Berliini linnajakku, üüris 14-toalise korteri, muretses endale hobuseid ja auto. Kõik ostud sündisid laenu näol või lihtsalt võlgu ja see oli võimalik ainult seetõttu, et naine nimetas ennast vene suurvürsti naiseks, kes muidugi Venemaalt põgenenud. Tema teatas, et temal olevat Hollandis 900.000 kuldnat ja et tema saavat peatselt raha kätte. Väljamõeldud ja osavasti korraldatud telefonikõnede abil, mida tema pidas oma „Amsterdami pangaomanikuga“, suutis tema usaldust enese vastu alal hoida ja isegi suurendada. Hiljemini kolis tema hiiglasuure pagasiga teistesse võõrastemajadesse ja pensionaatidesse, tegutsedes kord „krahvinna Fuhrgold“, kord „preili v. Vernerina“ jne. Siiski sattus ta varsti vangimajja, kuid pääses sealt segaste aegade tõttu. Mõni aeg tegutses tema ka ühe valitsuskomissari abikaasana, kui ajad jälle muutusid paremaks, sai naiskelmist „krahvinna Meerscheid-Hüllessem“. Muu seas sai tema tarvilised dokumendid ühelt notarilt, keda tema varem

ei tunnudki. Ta läks võõra notari juure ja suutis pooltunni jooksul mehelt välja meelitada tarvisminevad paberid. Kui Berliini tuli palju venelasi, hakkas tema uuesti mängima venelast. Too kord oli tema nimeks „krahvinna Aleksandra Stroganoff“. Mõnel korral läks korda teda areteerida ja vangimajja toimetada. Tulles sealt välja, algas naine uuesti endist elu. Muu seas kartsid teda, nagu teavad jutustada asjale lähedalseisvad isikud, kõik kohtunikud, sest naine olevat igakord kohtus hirmsasti karjunud, vandunud ja sõimanud.

Kuulsa nais-juhusteotsija Jutta v. Bornkovi areteerimine on huvitavaid juhtumusi Berliini politsei ajaloo. Võõrastemaja vastuvõtja direktor, kus kelm kord Berliinis elutses, sõitis mootorrattal Kurfürstendammi kaudu koju. Korraga peatas teda keegi naisterahvas, kes temale etteheiteid tegi, sest tema olevat hiljaks jäänud. Naisterahvas istus mootorratta korvi ja sõit läks edasi. Direktor tundis naisterahva ära ja imestas ainult, et tagaotsitav kelm midagi ei karda. Eeldades, et tegemist on eksitusega ja et naine teda peab mõneks teiseks, sõitis direktor otsemat teed politseisse. Nüüd sai aga ka petis aru, et tema on eksinud ja hüppas sõidu ajal välja ning kadus läheduses olevasse kaubamajja. Olgugi, et direktor kohe masina pani seisma ja naise järgi jooksis, ei läinud temal enam korda naiskelmi tabada. Järgmisel päeval seletas direktor ühele tuttavale kriminaalametnikule asjakäiku; see hakkas naerma, kuuldes seda lugu, ja näitas imestunud direktorile politsei teadaande, millega teatati, et tagaotsitav Jutta v. Bornkov on uppunud ja et tema laip on saadud kätte. Politsei arvates oli naiskelm vabatahtlikult oma elu lõpetanud; sündmus leidis aset Magdeburgis. Veel päev hiljem kohtas keegi direktori tuttavatest, kes tundis näo järgi nais-juhusteotsijat, Jutta v. Bornkovi Kurfürstendammi. Mees läks temale järgi ja tänaval seisva politseiposti abil läks korda naist areteerida. Ta oli elus ja Magdeburgi sündmus osutus hoopis teistsuguseks kui esialgu arvati.

Ameeriklanna C. Taintor tegutses pikemat aega Zürichis ja suutis endale tõmmata terve seltskonna tähelepanu. Tema asus oma saatjannaga elama parimasse võõrastemajja, tema juures viibis alatasa halastaja öde, sest vaene „daam oli pä-

ris haige". Varsti võitis tema terve võõrastemaja personaali usalduse, alates direktorist ja lõpetades jooksupoisiga. Kõigile pakkus ta müüa Ameerika väärtpabeleid ja kõik ostsid neid! Tema korraldas heakstegevaid pidustusi, milledest võtsid osa kõik jõukad ja silmapaistvad Zürichi kodanikud. Tema lubas arstidele muretseda või ise anda raha haigemajade ehitamiseks, tema andis kindla lubaduse kirikuõpetajatele ehitada kirikuid või vähemalt anda rahalist toetust selleks otstarbeks; kuid kõik pidid laenama temale kõigepealt raha. Asi läks nii kaugele, et inimesed jooksid võidu tema juure raha pakkuma. Lõpuks areteeriti naisterahvas

siiski: tema tellis endale eri-luksusrongi Shveitsi raudteeseltsilt, et edasi sõita, raha tema aga rongi eest ei jõudnud tasuda. Ka tema lõpetas oma elu vangimajas poomise teel.

Pea kõik nais-juhusteotsijad lõpetavad kord vabatahtlikult oma elu, igal juhtumisel aga lõpeb nende elu traagiliselt: kui mitte vabaturu teel, siis vangimajas, öömajas, haigemajas, hullumajas, lõbumajas, küskil mustas mülkas, halvas kõrtsis või mujal sarnases kohas. Väga vähestel läheb korda oma elu korraldada, mehele minna või midagi muud peale hakata, mis ei ähvarda vangimajaga ja politseiga.

H. P.

Maadlusmatist.

Ed. Klumberg,

politseikooli spordiinstruktor.

Suureks takistuseks maadluse edendamise ja harrastamise poitseisportlaste peres on vastava mati puudumine. Harilik matt on keskmiselt 4×4 m. suur, 4—6 tolli paks, keskmise kõvadusega, õmmeldud purjeriidedest, mille täiteks mererohi, takud või lõngatombud. Matt koosneb kolmest osast, mis ühendatakse rihmadega, sest siis on teda kergem panna kokku ja transporteerida. Mati katteks võetakse üleni ulatuv, tugev, kuid mitte liig kõva või kare riie. Riie tõmmatakse maadluse ajaks üle mati ja kinnitatakse äärtelt kas põrandasse või mati äärtele. Riie on selleks, et kaitsta matti mustuse eest. Samuti on ka kergem puhastada riidet.

Et eelpoolkirjeldatud mati muretsemine käib paljudel üle jõu, sest maksab see umbes 300—400 krooni, võib samasuuruse mati, hulga odavamalt, punuda õlgedest. Õlgmati paksus peaks olema umbes 3—4 tolli. Õlgede sidumiseks tarvitatagu tugevat nõõri, kusjuures iga peotäie õlgede sidumine tuleks kinnitada sõlmega. Sarnane matt võib ka koosneda kahest osast. Tarvitades sarnast matti tuleb see katta vastavalt suure riidega. Viimast võib hädakorral valmistada ka kokku-

õmmeldud kottidest. See riie kinnitatakse äärtelt samuti nagu hariliku mati üle. Riie takistab õlgesid purunemast ja matiosasid laiali minemast. Eelkirjeldatud matti võib tarvitada igal ajal ja igal juhusel. Ühest kohast teise viimiseks on see ka õige praktiline.

Teine, hariliku maadlusmati asetäitja on saepuruauk. See on kohane suveks kuhugi katuse alla või spordiväljalegi. „Auk“ tehakse järgmiselt: maasse kaevatakse 4×4 meetri laiune ja umbes 6—8 tolli sügavune auk ja täidetakse kuiva saepuruga. Peale tõmmatakse riie. Riie kinnitatakse nõõridega augu kaldal olevate vaiade külge, mis asuvad umbes meetri kaugusel. Ja „maadlusmatti“ ongi valmis! Kui saepuru vahest liig kõvaks tambitud, võib seda kergesti rehitseda hargiga või rehaga kohevile. Riie tuleb aga alati hoida puhas. Kui saepuru hakkab tolmana, niisutatakse seda kergesti.

Tõin eelpool üksikud näited, kuidas hea tahte ja väheste kuludega ka kõige primitiivsemates oludes on võimalik maadlusmati muretsemisest saada üle ja loodan, et politseisportlased seda kasutavad, edendades seega maadlussporti.

Ametlik osa.

Politsei peavalitsuses on registreeritud

1) ajakiri „Ühistöö“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord kuus; väljaandja —

asunikkuude, riigirentnikkude ja talupidajate põllumajandusliit, vastutav toimetaja August Oja. Ajakiri „Ühistöö“ trükitakse

Tallinnas A. Devise ja J. Magnuse trüükikojas.

2) ajakiri „Laste Elu” hakkab ilmuma Viru-Jakobi Arukülas, üks kord kuus; väljaandja ja vastutav toimetaja — Linda Grün. Ajakiri „Laste Elu” trüükitakse Rakveres „Ühistrüükikojas”.

Politseidirektori määrustega on tühistatud Koonga vallas elutseva Nikolai Mihkli p. Petermani ja Adavere vallas elutseva Jaan Anne p. Mälli laskeriista hoidmise ja kandmise load.

Küsimusi ja kostmisi.

Kordniku k. t. Küsimus. Kas saab politsei kordniku k. t. nõuda palka kohapuuduse pärast ajutiselt vallandatud aja eest? Mina teenisin pol.-teenistuses kolm ja pool kuud kordniku kohustetäitjana ja vallandati ajutiselt seepärast, et politseikoolist koolilõpetajad määrati kohtadele ja mind vallandati kohapuuduse pärast ajutiselt niikauaks kuni vabanes vakant koht. Olin 26 päeva teenistusest vaba, siis vabanes koht ja sain uuesti teenistusse, kus praegugi teenin. Kas on mul õigus palka saada ajutiselt kohapuuduse pärast vallandatud aja eest?

Vastus: Ei ole.

Nr. 111. Lugeja R. Küsimused. Riigi ja omavalitsusteenijate ühing, kasutades oma põhikirjas ettenähtud õigust korraldada ainelist abi oma liikmetele, asutab hoiu- ja laenukassa, mille liikmeteks võivad olla ainult ühingu liikmed.

1) Kas on see kassa ühingute, seltside ja nende liitude registreerimise seaduses (R. T. nr. 37 — 1926. a.) ette nähtud „ainelist kasu taotlev ühing“, kes on kohustatud registreeruma enne oma tegevuse algust või võib see kassa tegutseda ühingu peakoosoleku poolt kinnitatud kodukorra põhjal?

2) Kui kassa ei kuulu sunduslikule registreerimisele, siis mis korras võib tema põhikirja registreerida (kas rahaministri loaga või ilma selleta)?

3) Kas muutub kassa oma põhikirja registreerimisega riigi- ja omavalitsusteenijate ühingu täiesti rippumatuks asutuseks, juriidilise isiku õigustega, või lubab seadus kassa põhikirja nii kombineerida, et ühingu, kui kassa asutajale, jääb oma juhatuse kaudu juhtiv osa kassa tegevuse suhtes, kuna kassa juhatuse tegelikult kassa ülesandeid teostab? (Kassa liikmete seaduslikud õigused oma peakoosoleku kaudu kassa valitsemisest osa võtta jääksid kassa põhikirjas, mõistagi, riivamata; ühingu juhatuse funktsioonid kassa suhtes vastaksid umbes nõukogu tegevusele suuremas laenuasutuses).

Vastused. 1) Kassa võib tegutseda ühingu peakoosoleku poolt kinnitatud kodukorra põhjal, olles sel juhtumisel ühingu osakonnaks.

2) Ilma loata kooperatiivseaduses ettenähtud korras.

3) On rippumatu juriidiline isik oma iseseisvate organitega.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

P a k k, Armanda, v. a. Narva linna pol. 3. jsk. ülemalt 1925 a. nr. 657. (2090)
M a n n i k (Männik), Aleksander, v. a. 1. jsk. politseikomissariilt Narvas 9. 6. 26 a. nr. 259. (2192)
E l k, Eduard Märdi p., v. a. Kongota vallaval. 14. 3. 22 a. nr. 90. (12302)

K e n g s e p p, Irene, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 8. 12. 19 a. nr. 2303. (12234)

T e h h e, Eduard, v. a. Narva-Jõesuu pol. jsk. ülemalt 25. 7. 24 a. nr. 486. (12235)

L i i v a m ä g i, Elfriede Johani t., v. a. Tartu maak. pol. ülemalt 18. 12. 19 a. nr. 1661. (12305)

- Kurg, Ella Adami t., v. a. Vastse-Otepää vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 187. (12304)
- Võso, Rudolf Jaani p., v. a. Pangodi vallaval. 29. 7. 20 a. nr. 365. (12307)
- Teppo, August Mihkli p., v. a. Rannu vallaval. 3. 12. 25 a. nr. 140. (12308)
- Laan, Elmar Jaani p., v. a. Kongota vallaval. 27. 11. 24 a. nr. 68. (12310)
- Sööt, Arnold Friedrichi p., v. a. Rõngu vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 3938. (12312)
- Maiste, Mihkel Jüri p., v. a. Kongota vallaval. 25. 1. 27 a. nr. 3. (12318)
- Niklus, Johannes Anna p., v. a. Palupera vallaval. 20. 9. 20 a. nr. 446. (12319)
- Talvik, Feliks Jaani p., v. a. Aakre vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 468. (12322)
- Kask, Herman Juhkumi p., v. a. Vara vallaval. 26. 10. 27 a. nr. 78. (12501)
- Tenschind, Viido Kusta p., v. a. Räsina vallaval. 27. 4. 20 a. nr. 193. (12502)
- Rebane, Karl Johani p., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 10. 4. 20 a. nr. 12874. (12503)
- Sagar, August-Eduard Jaani p., v. a. Haaslava vallaval. 16. 1. 25 a. nr. 3. (12505)
- Rüütli Magda Jakobi t., v. a. Kastre-Võnnu vallaval. 23. 8. 21 a. nr. 1642. (12506)
- Hint, Oskar Leena p., v. a. Ahja vallaval. 13. 4. 20 a. nr. 404. (12507)
- Lappard, Viido Gustavi p., v. a. Tartu linna pol. 3. jsk. ülemalt 27. 8. 25 a. nr. 821. (12508)
- Roimann, Aleksander, Elisabethi p., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 2. 10. 25 a. nr. 878. (12515)
- Kuuk (Kukk), Amalie Karli t., v. a. Kaarepere vallaval. 15. 1. 20 a. nr. 522. (12517)
- Pärn, Karl Krstjani p., v. a. Sootaga vallaval. 26. 1. 22 a. nr. 483. (12518)
- Rattasepp, Adalbert Jaani p. v. a., Vesneri vallaval. 13. 6. 23 a. nr. 21. (12519)
- Ots, Jaan Hansu p., v. a. Kurista vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 585. (12521)
- Ots, Leena Johani t., v. a. Kurista vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 761. (12522)
- Sorgsepp, Peeter Leena p., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 19. 4. 23 a. nr. 803. (12330)
- Loog, Hugo Hansu p., v. a. Tartu maak. politsei ülemalt 24. 12. 19 a. nr. 296. (12331)
- Ummik, Daavet Jaani p., v. a. Kavilda vallaval. 7. 12. 19 a. nr. 36. (12333)
- Tiirmann, Karl Jaani p., v. a. Palupera vallaval. 17. 1. 23 a. nr. 18. (12338)
- Moorits, Marie Hansu t., v. a. Sangaste vallaval. 17. 12. 19 a. nr. 227. (12339)
- Veltbach, Erich Eduardi p., v. a. Auvere vallaval. 4. 9. 25 a. nr. 123. (2018)
- Tudre, Aleksei Sahari p., v. a. Mäe vallaval. 11. 4. 23 a. nr. 92. (1226)
- Tumala, Ivan Luka p., v. a. Järvesuu vallaval. 27. 6. 23 a. nr. 249. (1228)
- Ahmatoov, Ilja Lavrenti p., v. a. Satserinna vallaval. 9. 1. 25 a. nr. 17. (1295)
- Mägiste, Aleksandra, v. a. Mäe vallaval. 12. 5. 25 a. nr. 1733. (1350)
- Slavina, Maria Gerasimi t., v. a. Slobodka vallaval. 10. 2. 20 a. nr. 664. (1383)
- Balanin, Ivan Vassili p., v. a. Kulje vallaval. 24. 3. 23 a. nr. 484. (1451)
- Varsaoja, Egor, v. a. Järvesuu vallaval. 11. 3. 25 a. nr. 236. (1507)
- Varsaoja, Anna, v. a. Järvesuu vallaval. 3. 9. 27 a. nr. 143. (1507)

Kaotatud

- Karu, Herman Hansu p., Belgia brovning nr. 186028. (1198)

Tunnustatakse maksusetuks järgmised tunnistused:

- Poll, Hans Juhani p., hobusepass, v. a. Alliku vallaval. 12. 1. 21 a. nr. 687, — kõrvi mära peale.
- Mikker, Karl Mihkli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Allohvitseride kooli ülemalt 1921 a.
- Laos, Johannes Mardi p., tunnistus sõjaväeteenistusse kõlbmatuse üle, v. a. Viljandi maak. rahvaväe komisjonilt 7. 12. 19 a. nr. 1., lit. 2 p. 80 põhjal, samal tunnistusel oli Tartu rahvaväe komisjoni märkus 25. 7. 19 a. haig. nimek. § 80 põhjal kaitseväe teenistusse kõlbmatuks tunnistamise üle.
- Schultsenberg, Hendrik, hobusepass, v. a. Voltveti vallaval. 14. 1. 21 a. nr. 134.
- Sats, Magnus Vabiani p., laskeriista tunnistus, v. a. Rakvere-Paide prefektilt 31. 3. 27 a. nr. 3717.
- Vaas, Eduard Abeli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 5. Rakvere jalaväe polgu ülemalt 29. 4. 20 a. nr. 4919.
- Sieberg, Villem Laose p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Sõjavägede staabist 2. 11. 20 a. nr. 8798.
- Trei, Oskar Johani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Tallinna rahvaväe ülemalt, nr. 2290.

KUULUTUS.

Paide jaoskonna politseikomissar annab teada, et 29. märtsil 1928. a. kell 10 hommikul müüakse Järva-Jaanis,

ENAMPÄKKUMISEL

Sark'i päralt olev varandus, mis koosneb mitmesugusest kraamist, nagu köie- ja ohjanöör ja hobusevaljad, hinnatud 101 kr. peale, puhtaksumaksu sissenõudmiseks. Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval kohal. Pakkumine algab hinnatud summast. J. Tilling, politseikomissar.

P ä r s m a n n, Hendrik, hobusepass, v. a. Pajusi vallaval. 11. 1. 21 a. nr. 482.

K a s s, Ilmar Andrese p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 6. suurtükiväe grupi ülemalt 30. 9. 26 a. nr. 2100.

L o n t, Aleksander Johani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 1. diviisi tagavara pataljoni ülemalt 14. 4. 20 a. nr. 4075.

K a s e, Mart Henno p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Merejõudude ekipaashi komandöriilt 9. 1. 25 a. nr. 6.

L a a n s o n, Karl Ado p., laskeriistaluba, v. a. Viljandi-Pärnu prefektilt 5. 8. 27 a. nr. 944.

B r a k m a n n, Martin Andrese p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 3. jalaväe rügemendi ülemalt 14. 8. 20 a. nr. 11539, ja laskeriistaluba, v. a. Tallinna-Harju prefektilt 7. 2. 27 a. nr. 5142.

O b i u s, Hans Leopoldi p., Nanseni pass, v. a. politsei peavalitsuselt 3. 1. 24 a. nr. 378/31.

J a s k a, Hendrik Jüri p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 1. diviisi tagavara pataljoni ülemalt 26. 2. 20 a. nr. 2160.

K u r v i t s, Johann Andrese p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 1. Tartu sõjav. haigemaja ülemarstilt 22. 12. 20. a. nr. 13382.

K o o v i t, Jaan Mardi p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 23. 10. 20 a. nr. 13211.

F e r s c h e l, Oskar Juhani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viru maak. rahvaväe ülemalt 21. 3. 21 a. nr. 137/3857.

B r e s g a l o v, Grigori Ivani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 1. diviisi laatsareti vanem-arstilt 4. 9. 24 a. nr. 1504.

T a m m i k, August Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viru maak. rahvaväe ja K. L. ülemalt 8. 2. 23 a. nr. 42.

K r j u k o v, Vassili, hobusepass, v. a. Slobodka vallaval. nr. 147.

B ö t s h a r o v, Vassili, sõjav. vab. tunnistus, v. a. 10. jalaväe rügemendi ülemalt nr. 1596.

K r u s h e v s k i, Nikolai, hobusepass, v. a. Irboska vallaval. nr. 566.

Kuulutus.

Keila jaoskonna politseikomissar teatab, et 13. aprillil s. a. kell 12 müüakse avalikul enampakkumisel riigi võlgade kattteks, Laitse vallas, Laitse asunduses, Joosep Reinmanni päralt olevad kolm lüpsilehma, friisi tõugu, 6—10 a. vanad, hinnatud kokku 230 krooni. Müüdavaid lehmi võib näha oksjoni päeval kohal.

Keilas, 20. märtsil, 1928. a. Nr. 1180-R.

M. Mathiesen.

Keila jsk. politseikomissar, Harjumaal.

Teadanne.

1-se jsk. politseikomissar Tallinnas kuulutab, et 30-dal märtsil 1928. a. kell 12 müüakse Tallinnas Kopli tän. nr. 10 avalikul enampakkumisel Bertha Kliimanni vallasvara, mis koosneb mitmesugusest mööblist, riietest, pesust, maja- ja köögi-riistadest, hinnatud kõik 39 krooni 45 senti peale, maksuvõlgade sissenõudmiseks.

Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval enne enampakkumist koha peal.

Enampakkumine algab hinnatud summast.

Tallinnas, 21. märtsil 1928. a. Nr. 08224.

1. jsk. politseikomissar, Tallinnas.

Siseministerium vajab

Kadriorgu pargivalitsejat-aednikku,

kel aianduse alal vastavad teadmised ja praktiline vilumus ning vastab riigiteenistuseaduse §§ 4. ja 5. nõuetele (R. T. 149 — 1924. a.).

Palk on kuus 100 krooni ühes prii korteri, kütte ja valgustusega.

20-sendilise tempelmaksuga varustatud sooviavaldused ühes dokumentidega hariduse ja endise teenistuse kohta esitada siseministeriumile hiljemalt 25. märtsiks s. a.

KUULUTUS.

Väike-Maarja jaoskonna politseikomissar Virumaal annab teada, et 2. aprillil 1928. a. kell 10 hommikul müüakse Avanduse vallas, Määri asunduses,

ENAMPÄKKUMISEL

Johannes Tarikase päralt olev varandus, mis koosneb hobusest, seast, kahest lehmast, majakraamist, põllutöö- ja veoriistadest, hinnatud 614 krooni 20 senti peale, trahviraha sissenõudmiseks. Müüdavaid asju ja loomi võib näha oksjoni päeval kohal. Pakkumine algab hinnatud summast.

Ärinal, 14. märtsil 1928. a.

Nr. 0733.

F. Kalm,
politseikomissar.